

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

midt regionmidtjylland

Midtvejsevaluering af Complementum

Øget gennemførelse gennem styrkelse af læring, fællesskaber og overgange

Social- og Sundhedsskolen Skive-Thisted-Viborg (SOSU STV)

Maj 2024
Version: 0,1

IRISgroup

Pluss

Projektnummer	0.27
Version	01
Udgivelsesdato	16.05.2024
Udarbejdet af	HMF, IRIS Group
Kontrolleret af	AAC

INDHOLD

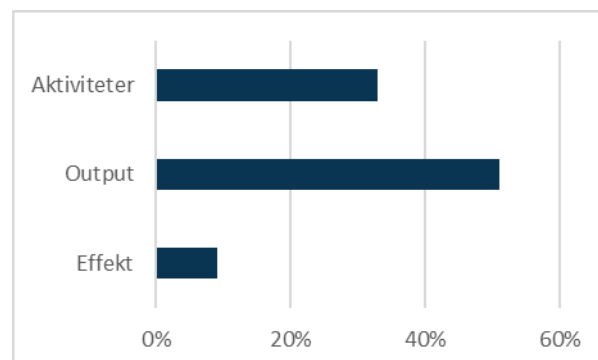
1. Resume.....	3
2. Fakta om projektet.....	4
2.1 Projektets effektkæde.....	5
2.2 Evalueringens datagrundlag.....	6
2.3 Scoring af fremdrift ift. projektmål.....	7
3. Projektstatus.....	8
3.1 Overordnet status.....	8
3.2 Status på aktiviteter.....	8
3.3 Status på output.....	9
3.4 Status på effektforventninger.....	10
4. Projektets implementering.....	11
4.1 Input.....	11
4.2 Rekruttering.....	12
4.3 Virkemidler.....	14
4.4 Outcome & effekt	17
4.5 Forankring.....	19
4.6 Monitorering og opfølgning.....	20
5. Anbefalinger og læring.....	21

1 Resumé

Status på projektets indikator

Projektet har ved midtvejsevalueringen afviklet en tredjedel af deres aktiviteter, og er halvvejs i mål med at realisere de opstillede outputmål. På output-siden er projektet især langt med at rekruttere undervisere og elever til aktiviteterne.

Projektet er knap 10 pct. i mål med sine effektmål. Flere værktøjer er under udvikling, men er endnu ikke færdige. Og mange elever er involveret i aktiviteter på forløb i deres uddannelse, som de endnu ikke har afsluttet.

Note: Ovenstående fremdrift er ift. projektets totale måltal.

Input

Det er vores vurdering, at projektet har en klar organisering, og at de rette kompetencer er til stede blandt projektpartnerne. SOSU STV har en løbende og tæt dialog med de lokale projektledere, som spiller en nøglerolle ift. at implementere projekterne på de enkelte skoler. Dog kan nogle skoler have svært ved at afse ressourcer og finde plads i undervisernes skemaer til projektet, selvom der er afsat midler til frikøb af undervisere.

Rekruttering

Det er vores vurdering, at projektet i høj grad er lykkedes med at rekruttere undervisere og elever til projektet, hvilket også afspejles i outputindikatorerne. Underviserne ser det generelt som en god og relevant opkvalificeringsmulighed at deltage i projektet, men kan til tider opleve modstand, når undervisere uden for arbejdsgruppen skal involveres i fx afprøvninger.

Virkemidler

Vi vurderer, at projektets grundlæggende virkemidler fungerer efter hensigten, og opleves som relevant af især undervisere, men også mange elever. Vi vurderer dog også, at der er potentiale for at styrke sammenhængen mellem forandringsteoretisk dokumentation og de øvrige aktiviteter, da flere undervisere har været i tvivl om formålet med forandringsteoriene, ligesom de benyttes forskelligt af skolerne ifm. evalueringer af afprøvninger. Derudover har eleverne forskellige input til forbedringstiltag.

Outcome & effekt

Vi vurderer, at aktiviteterne generelt klæder eleverne bedre på til at gennemføre deres uddannelse, herunder forbereder dem på næste forløb i uddannelsen. Aktiviteterne har størst effekt på det sociale fællesskab og elevernes trivsel på skolen, mens de har lidt mindre effekt på elevernes faglighed. Interviewene viser begrænset udbytte hos elever, der har deltaget i afprøvninger med fokus på styrket gruppearbejde. Det er ikke muligt med midtvejsevalueringen at påvise, om flere elever rent faktisk gennemfører deres uddannelse.

Forankring

Vi vurderer, at projektets forankring understøttes gennem afprøvninger af metoder og værktøjer, men at det kan være en udfordring at fortsætte brugen heraf efter projektafslutning. Det vil ofte kræve, at skoleledelserne er villige til at afsætte flere midler til nye undervisningsformer (fx co-teaching), at skolerne planlægning af skemaer styrkes, og at den samlede lærerstab bakker op om nye værktøjer/metoder fra projektet.

Monitorering

Vi vurderer, at monitorering og evaluering er tænkt ind som en del af projektet via forandringsteoretisk dokumentation. Der er dog forskel på, i hvor høj grad underviserne bruger de lokale forandringsteorier til evaluering af afprøvninger. Det indikerer, at der kan være behov for styrket opmærksomhed på, hvordan man får underviserne til at bruge forandringsteoriene mere aktivt.

2 Fakta om projektet

Dette afsnit indeholder en kort beskrivelse af projektets formål og baggrund samt en gengivelse af de vigtigste baggrundsoplysninger for projektet (tekstboks). Afsnittet afsluttes med en opsamling af projektets 'effektkæde' og en kort beskrivelse af evalueringens datagrundlag.

Baggrunden for Complementum er, at erhvervsskolerne oplever stor elevdiversitet – både mht. alder, etnicitet, sprog, diagnoser, mv. – som har været stigende gennem de senere år. Diversiteten stiller store krav til både undervisere på erhvervsskolerne og vejledere på oplæringsvirksomheder ift. at tilrettelægge undervisnings- og praktikforløb, der tilgodeser elevernes mange forskellige behov. Samtidig har skolerne erfaret, at elever der modtager specialpædagogisk støtte (SPS) pga. forskellige funktionsnedsættelser, har lavere frafald end den samlede elevgruppe.

Formålet med Complementum er derfor at øge elevernes gennemførelsesgrad på de involverede erhvervsskoler's SOSU-uddannelser gennem 1) kompetenceudvikling af undervisere samt 2) udvikling og afprøvning af nye støttetilbud til den brede elevmålgruppe med mange forskellige behov og udfordringer.

Complementum består af fem hovedspor med fokus på forandringsteoretisk dokumentation, kompetenceudvikling samt udvikling/afprøvning af nye tiltag og værktøjer:

- **Forandringsteoretisk dokumentation:** Handler om at klæde skoler og undervisere på til at systematisk dokumentere og vurdere, i hvilken grad nye tiltag i undervisningen er med til at mindske elevernes frafald på skolerne – og derfor bør fortsættes og evt. tilpasses. Hovedaktiviteten gennemføres i tæt samarbejde med forskningsinstitutionen FoCUS, som også har hjulpet hver skole med at 1) indkredse de temaer/tiltag de vil arbejde med som led i projektet samt 2) opstille forandringsteorier for de lokale tiltag.
- **Tværorganisatoriske kompetenceudviklingsdage:** Handler om at dele viden på tværs af skolerne om, hvilke temaer/tiltag skolerne har arbejdet med som led i projektet, og hvad erfaringer/resultaterne har været. Herunder hvordan man har brugt den forandringsteoretiske dokumentation til at understøtte arbejdet. Kompetenceudviklingsdagene faciliteres af FoCUS.
- **Kompetenceforløb på PD-niveau:** Handler om at udvikle undervisernes kompetencer til at strukturere undervisningen, så den tilgodeser elevdiversiteten på SOSU-uddannelserne. Der er tale om valgmodul hos VIA University College, som er skræddersyet til underviserne i dette projekt, og som bl.a. har fokus på co-teaching, flersprogethed, relationskompetencer, læringsmiljø, mv.
- **Lokal kompetenceudvikling:** Handler om at hver skole afvikler kompetenceudvikling (fx på pædagogiske dage), som har fokus på de selvalgte temaer, som den enkelte skole fokuserer på ifm. projektet (og som blev vedtaget ifm. hovedaktivitet 1). Skolernes temaer omfatter 1) co-teaching, 2) læringsfællesskaber og gruppearbejde samt 3) læsevejledning og sproglig opmærksomhed.
- **Udvikling og afprøvning af værktøjer:** Handler om at hver skole udvikler og afprøver nye tiltag og værktøjer i undervisningen, som har en sammenhæng til deres lokale tema. Der udvikles fx værktøjer til at opspore og lave handleplaner for elever i mistrivsel, afprøvninger af co-teaching som didaktisk metode, koncepter for styrket læringsfællesskab og gruppearbejde, læseguides til grundbøger, mv.

FAKTA-BOKS	
Tilskudsmodtager	Social- og Sundhedsskolen Skive Thisted Viborg
Sagsbehandler	Annette Zeh
Finansieringskilde	Socialfonden (ESF)
Indsatsområde	Uddannelse til alle (ESF 2.2)
Samlet budget	14 mio. DKK
Bevillingsperiode	1.6.2022-31.12.2025

2.1 Projektets effektkæde

Projektets effektkæde er sammenfattet i tabellen herunder. Evalueringen har især fokus på outcome, som er bindeleddet mellem projektets umiddelbare output/leverancer og resultaterne/effekterne på længere sigt, hvilket er nærmere udfoldet i afsnit 4.4.

Tablet 1: Projektets effektkæde

Indhold	Aktiviteter
Input	<p><u>Samlet projektbudget:</u> 14 mio. DKK</p> <p><u>Bidrag fra projektpartnere:</u> De fem social- og sundhedsskoler i Region Midtjylland er partnere i projektet. Social- og Sundhedsskolen Skive-Thisted-Viborg har overordnet ansvar for ledelse og administration i projektet. Der ansættes en projektleder hertil.</p> <p>Der nedsættes en styregruppe bestående af ledelsesrepræsentanter fra hver skole, som bl.a. udstikker mål/retning og tager beslutninger for projektet. Derudover nedsættes lokale arbejdsgrupper på hver skole, som koordinerer skolernes indsats med projektlederen. Endelig er der nedsat en referencegruppe med deltagelse af repræsentanter fra Region Midt, FOA og samarbejdskommunerne, som kommer med input og forslag til projektets mål og retning.</p>
Hovedaktiviteter	<p>Den overordnede ambition med projektet er at øge gennemførelsesgraden blandt elever på SOSU-uddannelserne. Projektet består af fire hovedspor, som omfatter:</p> <p><u>HA1:</u> Udvikle en tilgang til forandringsteoretisk dokumentation, som gør skolerne i stand til systematisk at afprøve nye tiltag, vurdere effekten og tilpasse efter behov. Tilgangen udvikles i samarbejde med FOCUS (ForskningsCenter for Uddannelse på SOSU-området).</p> <p><u>HA2:</u> Udvikle to elementer: 1) En bred vifte af <i>elevrettede støtteindsatser</i> som skal fremme elevernes faglige og sociale trivsel, så de har bedre mulighed for at gennemføre uddannelsen. Indsatserne fokuserer på styrket trivsel i klasser/hold/grupper, fx gn. styrket klasserumsledelse, co-teaching, mv. 2) 2-3 <i>skræddersyede kompetenceudviklingsforløb</i> til det pædagogiske personale på SOSU-skolerne samt støttetilbud målrettet den individuelle skoles elevmålgrupper.</p> <p><u>HA3:</u> Pilotafprøvninger af elevrettede støtteindsatser og kompetenceudviklingsforløb blandt undervisere på den enkelte skole, inden de rulles ud til de øvrige SOSU-skoler i projektet. Dertil kommer et antal temadage for de uddannelsesansvarlige i oplærings-virksomheder mhp. at videregive og forankre viden om elevgruppen og støttemuligheder.</p> <p><u>HA4:</u> Oprette en forskningsbaseret følgegruppe med repræsentanter fra skolerne samt ekstern forsker mhp. at sikre løbende effektvurdering og justeringer af indsatsen (hvad virker/virker ikke) med afsæt i den forandringsteoretiske tilgang.</p>
Output	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tilgang til forandringsteoretisk dokumentation, ▪ Elevrettede støtteindsatser (udvikling + implementering) på grundforløb, hovedforløb og i overgang ml. skole og oplæring ▪ Kompetenceudviklingsforløb til undervisere (udvikling + implementering) ▪ Følgeforskning med forandringsteoretisk dokumentation.
Outcome	Se afsnit 4.4.
Resultater (effekter)	<p>1) Flere elever gennemfører uddannelserne på SOSU-skolernes velfærdsuddannelser i Region Midtjylland (Social- og sundhedshjælper, Social- og sundhedsassistent, pædagogisk assistent)</p> <p>2) Der er uddannes flere SOSU-assistent- og hjælpere samt pædagogiske assistenter, som kan bidrage til at efterkomme et stigende behov</p>

2.2 Evalueringens datagrundlag

Evalueringen er grundlæggende baseret på semistrukturerede interviews med projektholder og udvalgte projektpartnere/-deltagere.

I forbindelse med evalueringen har vi desuden udsendt et elektronisk spørgeskema til deltagerne i indsatsen (projektholder har selv udsendt spørgeskemaet via eget system).

Spørgeskemaet er sendt ud til 101 elever på tværs af partnerskolerne, hvoraf 77 har besvaret hele spørgeskemaet, hvilket giver en svarprocent på 76,24 %. Desuden har vi gennemført fire fokusgruppeinterviews med hhv. lærere og elever fra skolerne samt et individuelt interview med en medarbejder fra FoCUS.

Både spørgeskema og interviews giver et indblik i såvel det forventede som allerede opnåede udbytte blandt deltagerne, men evalueringen kan ikke dokumentere, om flere elever rent faktisk gennemfører det forløb, som de er i gang med, eller hele deres uddannelse efter at have været i indgreb med projektet. Evalueringen har ikke adgang til disse data og følger ikke eleverne så længe. Vi vurderer dog, at det kan være relevant, hvis både projektledelsen og Erhvervsstyrelsen går i dialog om mulighederne for at undersøge, om elever fra projektet i højere grad gennemfører deres uddannelse sammenlignet med elever, der ikke har været med i projektet.

2.3 Scoring af fremdrift ift. projektmål

Vurderingen af projektets målopnåelse er primært baseret på *fremdrift ift. outputmål* og sekundært *fremdrift ift. aktivitetsmål*. Scoren tildeles på baggrund af en helhedsvurdering af projektets målopnåelse, men med udgangspunkt i projektets kvantitative målopnåelse på evalueringstidspunktet. Nedenstående tabel over sammenhæng mellem målopnåelse og trafiklysscore er vejledende.

Tabel 2: Vejledende sammenhæng mellem målopnåelse og trafiklys

Trafiklys	Målopnåelsen er	Midtvejsevaluering	Slutevaluering
Grøn	... som ønsket eller bedre	45 % +	95 % +
Grøn	... lidt under det ønskede niveau	35-44 %	81-90 %
Gul	... noget under det ønskede niveau	24-34 %	65-80 %
Rød	... meget under det ønskede niveau	15-24 %	20-64 %
Rød	... ikke eksisterende eller tæt på	0-14 %	0-19 %

3 Projektstatus

Afsnittet indeholder en kort fremstilling af status for projektets fremdrift. Vi indleder med en kort overordnet status. Dernæst følger en status på henholdsvis projektets aktivitetsmål (afsnit 3.2), projektets outputmål (afsnit 3.3) samt projektets effektmål (afsnit 3.4) som angivet i projektets eget indikatorskema, der er aftalt med Erhvervsstyrelsen.

3.1 Overordnet status

Projektet er ved midtvejsevalueringen kommet langt med mange af sine aktiviteter og er godt på vej ift. at realisere sine aktivitets- og outputmål. Det gælder især kompetenceudviklingsaktiviteter målrettet lærerne samt involvering af elever (deltagere) i afprøvninger af nye tiltag og værktøjer, der relaterer sig til projektet.

Der udestår dog fortsat en del aktiviteter knyttet til udvikling og afprøvning af nye værktøjer på de enkelte skoler i den resterende projektperiode. Det drejer sig både om at færdigudvikle og teste de værktøjer, som skolerne allerede arbejder på, samt at igangsætte udviklingen af nye værktøjer.

3.2 Status på aktiviteter

På evalueringstidspunktet er 33 % af de opstillede aktivitetsmål nået, beregnet som et simpelt gennemsnit. Status for de enkelte aktivitetsmål er gengivet i tabellen nedenfor.

Tabel 3: Status på de opstillede aktivitetsmål per 24.03.2024

Aktivitet	Måltal	Status	Målopnåelse i procent
Forandringsteoretisk dokumentation med tre nedslag	3	1	33%
Gennemførelse af to tværoratoriske kompetenceudviklingsdage	2	1	50%
Afprøvning af 1 kompetenceforløb på PD-niveau	2	1	50%
Lokal kompetenceudvikling på de fem skoler, udvikling af forløb	12	5	42%
Udvikling af 17 værktøjer og metoder målrettet elever	17	4	24%
Afprøvning af 17 værktøjer og metoder målrettet elever	17	0	0%

Note: Projektets målopnåelse af indrapporteret til evaluatør af bevillingsmodtager. Bevillingsmodtager er ansvarlig for, at måltallene er indrapporteret korrekt.

Projektet har gennemført et ud af tre nedslag med fokus på forandringsteoretisk dokumentation. Disse nedslag er gennemført i samarbejde med FoCUS i efteråret 2023, som har besøgt alle fem skoler i projektet. Her har FoCUS gennemført observationer af udfordrende undervisningssituationer og interviews med elever og undervisere ("observerviews").

Observerviews er fulgt op af en workshop for den lokale arbejdsgruppe på skolen, hvor udfordringer og observationer er fremlagt og drøftet mhp. at indkredse hvilke temaer og tiltag, skolen skal arbejde med i projektet, for at adressere udfordringerne. Som led i

workshoppen har FoCUS også hjulpet skolerne med at opstille en forandringsteori for tiltagene. Planen er at gennemføre andet nedslag i foråret 2024, hvor fokus er på observier af situationer, hvor projektets tiltag afprøves.

I forlængelse af det første forandringsteoretiske nedslag er der afholdt en ud af to tværor-organisatoriske kompetenceudviklingsdage med deltagelse af 58 undervisere på tværs af de fem skoler. Temaet var forandringsteoretisk dokumentation, og FoCUS præsenterede resultaterne af første nedslag og faciliterede efterfølgende pitches og feedback på lokale forandringsteorier.

Projektet har gennemført et ud af to kompetenceforløb på PD-niveau, der begge afvikles af VIA UC. Det første forløb løber hen over foråret 2024 og afsluttes i juni 2024. Her deltager 22 undervisere fra skolerne. Det andet forløb afvikles i efteråret 2024.

Projektet har gennemført fem ud af 12 lokale kompetenceudviklingsforløb på fire ud af fem skoler. Flere skoler har planlagt aktiviteter i løbet af forår/efterår 2024. Fokus og formatet på den lokale kompetenceudvikling varierer afhængig af det selvvalgte tema, som skolerne har fokus på. Flere skoler med fokus på co-teaching har fx besøg og ekspertoplæg ved en af ophavsmændene (Micki Sonne) på pædagogiske dage.

Endelig har projektet igangsat de første værktøjs- og metodeudviklingsaktiviteter, men det er klart her, at flest aktiviteter endnu udestår. Således er fire ud af 17 værktøjer og metoder målrettet eleverne under udvikling, og flere afprøvninger er i gang – men afprøvningerne er endnu ikke afsluttet. SOSU FVH (værktøj til opsporing af mistrivsel hos elever) samt SOSU STV (metoder til styrket gruppearbejde) er længst med værktøjsudvikling og afprøvning. SOSU STV forventer at afslutte afprøvninger i juni 2024.

3.3 Status på output

På evalueringstidspunktet er 51 % af de opstillede outputmål nået, beregnet som et simpelt gennemsnit. Status for de enkelte outputmål er gengivet i tabellen nedenfor.

Tabel 4: Status på de opstillede outputmål per 24.03.2024

Output	Måltal	Status	Målopnåelse i procent
2A.1) Antal deltagere	800	351	44%
2A.2) Antal nye værktøjer, strukturer eller metoder	17	0	0%
Antal undervisere, der har deltaget i tværororganisatoriske kompetenceudviklingsdage	66	58	88%
Antal undervisere, der har deltaget i lokal kompetenceudvikling på de fem skoler	486	345	71%

Note: Projektets målopnåelse af indrapporteret til evaluatør af bevillingsmodtager. Bevillingsmodtager er ansvarlig for, at måltallene er indrapporteret korrekt.

Ved midtvejsevalueringen har 351 ud af 800 elever deltaget i aktiviteter, der knytter sig til projektet. Dvs. at de har indgået i afprøvninger af nye værktøjer eller metoder i undervisningen.

Selvom mange elever har været involveret i afprøvninger, er alle afprøvningerne stadig i gang, og derfor har projektet endnu ikke færdigudviklet værktøjer eller metoder, som også er et af projektets outputmål, jf. ovenfor.

Projektet er langt, hvad angår involvering af undervisere i kompetenceudviklingsaktiviteter. 58 undervisere har deltaget på den første ud af to tværorganisatoriske kompetenceudviklingsdage. Og 345 undervisere ud af 486 undervisere har deltaget på fem ud af i alt 12 lokale kompetenceudviklingsaktiviteter.

Outputresultaterne indikerer, at der har været stor opbakning og interesse for projektet blandt undervisere på tværs af skolerne, som også i vid udstrækning har involveret elever i afprøvninger i undervisningen.

3.4 Status på effektforsventninger

På evalueringstidspunktet er 9 % af de opstillede effektmål nået, beregnet som et simpelt gennemsnit. Status for de enkelte effektmål er gengivet i tabellen nedenfor.

Table 5: Status på de opstillede effektmål per 24.03.2024

Indikator	Måltal i projektperioden	Måltal efter projektperioden	Status	Målopnåelse i procent
2A.3) Antal deltagere, der har gennemført forløb	640	0	113	18%
2A.4) Antal nye værktøjer, strukturerer eller metoder, som forventes at være i anvendelse 6 måneder efter projektafslutning	10	0	0	0%

Note: Projektets målopnåelse af indrapporteret til evaluator af bevillingsmodtager. Bevillingsmodtager er ansvarlig for, at måltallene er indrapporteret korrekt. - angiver, at projektholdet endnu ikke er begyndt at samle data ind på denne indikator. 'Målopnåelse i procent' er beregnet pba. måltallene for den samlede projektperiode.

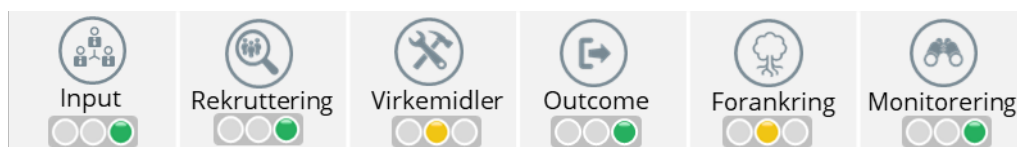
Ved midtvejsevalueringen har 113 ud af 640 elever, som har medvirket i projektet, gennemført det forløb, som de er i gang med, på deres uddannelse. Dvs. at man er 18 pct. i mål på denne indikator. Der foreligger ved midtvejsevalueringen ikke færdigudviklede værktøjer, som forventes at være i brug 6 måneder efter projektafslutning.

Projektet er samlet set længst fra at være i mål med sine effektmål. Dog er mange elever involveret i projektets aktiviteter (jf. outputmålene), og flere værktøjer er under udvikling/afprøvning (jf. ovenfor). Det må således forventes, at projektet i den kommende tid vil komme tættere på effektmålene. Der bør dog være opmærksomhed på især (ressourcer til) værktøjsdelen, hvis man skal nå i mål med output- og effektmål ved projektafslutning.

4 Projektets implementering

I dette afsnit præsenterer vi vores vurdering af projektets implementering ud fra seks faste evalueringsparametre. Figuren nedenfor giver et overblik over evalueringens konklusioner i forhold til de seks parametre. En grøn score indikerer en tilfredsstillende implementering, evt. med nogle få forbedringspotentialer; en gul score indikerer et behov for at adressere visse udfordringer og en rød score indikerer, at der er ét eller flere forhold, som ikke er tilfredsstillende.

Figur 6 Tildeling af scorer for de seks evalueringsparametre

Forklaring af scorer:

	Grøn score	Projektimplementeringen er tilfredsstillende. Få forbedringspotentialer.
	Gul score	Et eller flere elementer i projektimplementeringen bør have fokus.
	Rød score	Kritiske forhold i projektimplementeringen. Væsentlige forbedringspotentialer

I de følgende afsnit uddyber vi vurderingerne af projektet under de enkelte parametre.

4.1 Input

Projektet har en klar og velfungerende arbejdsdeling med én central projektleder og lokale projektledere på hver skole, men de enkelte skoler kan have udfordringer med at finde ressourcer til projektet i en presset hverdag.

Det er vores vurdering, at projektet overordnet har en velfungerende organisering, hvor der er en klar arbejdsdeling på tværs af skolerne, ligesom der gøres en stor indsats for løbende at gøre status på fremdrift, dele viden, afklare tvivlsspørgsmål mv. på tværs af de fem partnerskoler. Projektet har en central og overordnet projektledelse hos SOSU STV, og hver skole har derudover sin egen projektleder med ansvar for at holde snor i den lokale arbejdsgruppe (bestående af undervisere) og aktiviteter knyttet til projektet. Tværgående samarbejde og videndeling understøttes af statusmøder på tværs af skolerne med tre-fire ugers mellemrum.

Det er samtidig vores vurdering, at de rette kompetencer samlet set er til stede i projektet. Projektledelsen besluttede tidligt at ansætte en controller, som har styr på projektets administration og økonomi på tværs af de fem skoler, da der er tale om et større projekt end man er vant til at drive. Det varierer på tværs af skolerne, om den lokale projektledelse forankres hos en underviser (som også er med til fx udvikling og afprøvning af værktøjer) eller hos en administrativ medarbejder, som i højere grad sidder med en koordinerende rolle. Begge modeller lader til at fungere godt.

Det primære opmærksomhedspunkt relaterer sig til ledelsesopbakning og ressourceallokering på de enkelte skoler. Både projektledelsen hos SOSU STV samt flere undervisere bemærker således, at nogle skoler kan have svært ved at finde tid og ressourcer til projektet – også selvom projektet rummer midler til at frikøbe undervisere. Der er der flere årsager til.

Dels er det et planlægningsspørgsmål, hvor skolerne skal have undervisernes skemaer og timetal skal gå op, og hvor det kan være svært at få projektet "passet ind" mellem de mange andre aktiviteter. Dels bliver skolerne løbende ramt af sygdommeldinger og medarbejderudskiftning, som kan gøre planlægningen vanskeligere endnu. Derudover kan der være forskel på den ledelsesmæssige bevågenhed på projektet på tværs af skolerne. Oplevelsen er, at fremdriften er størst på de skoler, hvor opbakningen også er stor.

I den sammenhæng uddyber flere undervisere, at der ikke altid er prioriteret et tilstrækkeligt antal timer til de lokale arbejdsgrupper, hvorfor det går hen og bliver en ekstra arbejdsbyrde. Eller at timerne placeres drypvist i undervisernes skema, frem for at de er koncentreret på få sammenhængende dage, hvilket gør det svært at arbejde effektivt med fx værktøjsudvikling. En af underviserne fortæller således, at "... egentligt kan projektet nemt blive en ekstraopgave, hvis man stadig har de samme opgaver. Det er vigtigt at få taget andre opgaver væk for til gengæld at være på projektet. Det er også intentionen, men det er ikke lykkedes alle steder."

Omvendt påpeger andre undervisere, at det er utrolig værdifuldt, når det lykkes de lokale projektledere at finde sammenhængende timer og dage, som kan dedikeres til projektet. Det giver mulighed for at arbejde mere fordybet og effektivt.

Ovenstående forhold betyder, at der hviler en stor opgave på de lokale projektlederes skuldre, hvis projektet skal lykkes. De har en nøglerolle ift. at sikre lokal ledelsesmæssig opbakning, skabe plads i skemaer og planlægning til projektrelaterede aktiviteter og motivere undervisere til at indgå i arbejdsgruppen og deltage i afprøvninger af værktøjer og metoder.

Vi vurderer, at der kan være behov for et øget fokus på, hvordan man kan understøtte de lokale projektledere yderligere i dette arbejde.

4.2 Rekruttering

Projektet lykkes med at rekruttere undervisere til projektet, der ser det som en god og relevant opkvalificeringsmulighed, men det kan til tider være krævende at engagere undervisere udenfor arbejdsgruppen i afprøvninger.

Rekruttering af lærere

Det er vores vurdering, at projektet i høj grad lykkes med at engagere lærerne i de lokale arbejdsgrupper og øvrige projektrelaterede aktiviteter, hvilket også afspejles i projektets output-indikatorer. Typisk bliver lærerne i arbejdsgrupperne "prikket" af deres nærmeste leder, som opfordrer dem til at være med i projektet. Selvom deltagelse i princippet er frivilligt for underviserne, ser mange det som en naturlig del af deres arbejde at deltage i udviklingsprojekter fra tid til anden, da skolerne som regel driver skiftende projekter. Undervisere betragter det som en god mulighed for at blive kompetenceudviklet og få højere kvalitet ind i undervisningen – og derfor bundler betænkeligheder ved at gå med i denne type projekter typisk i manglende tid og ressourcer snarere end manglende motivation og lyst til at være med.

Det primære opmærksomhedspunkt ifm. lærerrekruitering handler om involvering af de lærere, som ikke er en del af de lokale arbejdsgrupper, og griber endvidere ind i udfordringer med ressourceallokering, jf. ovenfor. Projektledelsen hos SOSU STV bemærker således,

at underviserne til tider kan opleve modstand, når de vil afprøve nye værktøjer og metoder hos nogle af de undervisere, som ikke er en del af arbejdsgruppen. Underviserne uden for arbejdsgruppen kan opleve, at de bliver pålagt ekstraopgaver i en i forvejen presset hverdag, som der ikke er afset midler til i projektet. De skal bruge mere tid på forberedelse og samtidig have styr på administrative opgaver (fx timesedler og fraværsregistrering), som de ikke normalt skal forholde sig til.

Elevrekruttering

Det er vores vurdering, at projektet i høj grad formår at involvere elever i projektet, hvilket også kan ses af output-indikatorerne. Modsat underviserne er deltagelse i projektet blandt eleverne ikke frivilligt – de indgår naturligt i afprøvninger nye metoder og værktøjer som led i den ordinære undervisning.

Spørgeskemaet blandt eleverne viser, at projektets aktiviteter er afprøvet på flere forskellige forløb og uddannelsesretninger på SOSU-skolerne, jf. tabel 5 neden for.

Tabel 7: Elevernes uddannelsesretning

Andel af respondenterne, der går på nedenstående uddannelser	Procent
Grundforløb 1	1.04%
Grundforløb 2	53.13%
Social- og Sundhedshjælper (hovedforløb)	23.96%
Social- og Sundhedsassistent (hovedforløb)	3.13%
Pædagogisk assistent	18.75%

Note (n=96)

Som det fremgår af tabellen, går mere end halvdelen af eleverne på GF2, mens knap en fjerdedel går på SOSU-hjælperuddannelsen, og knap hver femte går på pædagogisk assistent-uddannelsen. Metoder og værktøjer i projektet er kun i meget lille udstrækning afprøvet på GF1 og SOSU-assistentuddannelsen.

Spørgeskemaundersøgelsen viser også, at skolerne har afprøvet metoder og værktøjer i undervisningen inden for mange forskellige temaer.

Tabel 8: Aktiviteter på skolerne

Andel af respondenterne, der har deltaget i nedenstående aktiviteter	Procent
Dansk som andetsprog	0%
Co-teaching	33,71%
Gruppearbejde	10,11%
Læseguide og sproglig opmærksomhed	19,10%
IT-intro	4,49%
Klasserumskultur og konflikthåndtering	26,97%
Andet	5,62%

Note (n=89)

Som det fremgår af tabellen, har flest elever deltaget i afprøvninger, der relaterer sig til co-teaching – hvilket afspejler, at flere skoler har fokus på dette tema. Men mange har også

deltaget i afprøvninger, der relaterer sig til klasserumskultur og konflikthåndtering (26,97%) samt læseguide og sproglig opmærksomhed (19,10%).

4.3 Virkemidler

De interviewede undervisere og elever er overvejende tilfredse med kompetenceudvikling og afprøvninger af metoder/værktøjer, men man bør overveje muligheder for større sammenhæng mellem forandringsteoretisk dokumentation og projektets øvrige aktiviteter.

Der gennemføres i projektet en række forskellige aktiviteter, som er rettet mod både undervisere og elever. Overordnet vurderes det, at projektet rammer ned i et stort behov, og at virkemidlerne virker efter hensigten, men der er også forbedringspotentialer ift. enkeltaktiviteter og sammenhæng på tværs af arbejdsplaner.

Forandringsteoretisk dokumentation

Tilbagemeldinger på arbejdet med forandringsteoretisk dokumentation er overvejende positive – men tyder også på et behov for at styrke koblingen mellem denne arbejdsplan og de øvrige aktiviteter, herunder tydeligere kommunikation af formål og anvendelse.

Projektledelsen fra SOSU STV og FOCUS fortæller, at den forandringsteoretiske dokumentation tjener flere formål, herunder:

- At klæde skolerne bedre på til systematisk at afprøve nye tiltag, vurdere effekten og justere efter behov. Dels fordi skolerne arbejder med selvvalgte faglige temaer og kan have nytte af en fælles metode og tilgang til at vurdere effekten og dele viden og læring på tværs. Dels fordi skolerne ikke har stor tradition for at arbejde forskningsbaseret med at evaluere egne aktiviteter, hvorfor det til tider kan virke lidt tilfældigt, hvilke nye tiltag der sættes i søen og hvorfor.
- At hjælpe skolerne til at indkredse hvilke selvvalgte temaer og aktiviteter, de skal have fokus på og hvorfor med afsæt i observatørbesøg og lokale workshops, hvor der opstilles forandringsteorier. Dette for at skolerne træffer valget på et reflekteret grundlag, hvor de er blevet fagligt udfordret på egne antagelser om behov og virkning af de aktiviteter, man vil sætte i søen.

Både projektledelsen hos STV og FOCUS oplever er, at der har været et konstruktivt samarbejde mellem de enkelte skoler og forskerne. Herunder at skolerne har været åbne for at reflektere og lære af, hvad der fungerer godt/mindre godt i konkrete undervisningssituationer, og at de har været villige til at træde et skridt tilbage og genoverveje eller ændre i de selvvalgte temaer og aktiviteter, som man vil arbejde med i projektet.

Interviewene med underviserne viser, at der generelt er opbakning til ideen om at arbejde med forandringsteoretisk dokumentation. Nogle undervisere vurderer, at tilgangen kan kvalificere deres arbejde, og de ser gerne, at det bliver en naturlig del af skolens måde at arbejde på. Mange lærere roser desuden især den tværorganisatoriske kompetenceudviklingsdag, som blev faciliteret af FOCUS, der dannede et godt afsæt for at videndele på tværs af projekterne.

Nogle lærere giver dog også udtryk for, at indsatsen med forandringsteoretisk dokumentation virker noget afkoblet fra arbejdet med lokal kompetenceudvikling, herunder udvikling og afprøvning af nye værktøjer og metoder. Oplevelsen bunder i flere forhold.

Dels bemærker de, at formålet med de lokale workshops med FOCUS virkede diffust og uklart, selvom det var med afsæt i observationer/interviews ifm. konkrete undervisningssituationer. Det skyldtes, at skolen allerede havde truffet beslutning om, at man ville have fokus på co-teaching i projektet, og der var ikke umiddelbart lagt op til ændringer af den beslutning. Det virkede derfor underligt at køre en mere åben proces mhp. at indkredse selvalgt tema for lokal kompetenceudvikling og udvikling/afprøvnings af værktøjer.

Dels oplever de, at de lokale forandringsteorier ikke bliver brugt som værktøj til løbende at følge med i og vurdere effekten af de nye metoder og tiltag, som skolen har sat i værk. Det skyldes, at forandringsteorierne tog afsæt i observationer, der ikke nødvendigvis havde en klar sammenhæng til co-teaching, som skolen nu arbejder med. Nogle lærere bemærker, at det måske havde været lettere at bruge forandringsteorierne aktivt, hvis de var opstillet med afsæt i konkrete afprøvnings senere i projektet

Samme lærere bemærker, at projektet først for alvor bliver konkret og værdiskabende, da man afviklede en lokal kompetenceudviklingsdag for hele skolen og bl.a. havde besøg af Micki Sonne (en af hovedtænkerne bag co-teaching).

Kompetenceudviklingsaktiviteter rettet mod lærerne

Generelt er underviserne positive i deres tilbagemeldinger på både kompetenceudvikling på PD-niveau og den lokale kompetenceudvikling.

Underviserne giver udtryk for, at projektets kompetenceudviklingsaktiviteter rammer ned i et stort behov i lærergruppen. Mange undervisere oplever en hverdag, hvor de står alene med undervisningen af store klasser på 30+ elever, som hver især har mange forskellige udfordringer og behov. Her ses kompetenceudvikling og muligheden for at få faglig sparring og en ekstra faglig ressource med ind i klasserummet (særligt ifm. co-teaching forløb) som en stor gevinst. Fx fortæller de interviewede undervisere:

"Det er meget relevant. Vi har store klasser på 32 plus elever. Det med at stå alene med den diversitet – det kan være rigtig svært. Det er svært at differentiere og skabe relationer til eleverne. At være to i rummet og fx kunne trække en gruppe ud af undervisningen, det er det, som alle sukker efter. På den måde falder projektet rigtig godt ned i et behov, og vi vil gerne have mere."

Underviserne giver endvidere udtryk for, at kompetenceudviklingsaktiviteterne generelt af høj kvalitet og godt organiseret.

Fleere undervisere på SOSU Randers fremhæver den lokale kompetenceudvikling om co-teaching positivt, som bl.a. har budt på vedkommende og interessante ekspertoplæg (jf. ovenfor). Underviserne sætter pris på, at indholdet har været meget konkret og nemt kan omsættes og integreres i undervisningen. De roser desuden deres lokale projektleder, som har været god til at finde plads og sammenhængende timer i underviserens skemaerne, så de har haft mulighed for at arbejde seriøst på projektet, herunder læse faglitteratur, forberede undervisning, afprøve nye tiltag, evaluere, mv.

På samme vis er underviserne på SOSU Randers også meget positive i tilbagemeldingerne på kompetenceudvikling på PD-niveau. De oplever, at VIA UC har sammensat et interessant

forløb, som adresserer de udfordringer, som underviserne oplever i hverdagen. Og de vurderer, at modulerne klæder dem på med ny viden (om bl.a. elevdiversitet, relationskompetencer, motivation, læringsmiljø, mv.), der gør dem i stand til at udvikle og afprøve metoder og værktøjer som led i projektet.

Endelig lægger de også vægt på værdien i, at flere undervisere fra partnerskolerne er afsted på forløbet sammen. Det er med til at skabe en fælles forståelse for de udfordringer, som underviserne står overfor, og hvordan der kan skabes positive forandringer i undervisningen.

Udvikling og afprøvning af aktiviteter rettet mod eleverne

Eleverne fra SOSU FVH er generelt positive i deres tilbagemeldinger på det værktøj til opsporing af mistrivsel, som de har testet, mens eleverne fra SOSU STV er mere blandede i deres tilbagemeldinger på afprøvning af forløb med fokus på gruppearbejde.

Eleverne fra SOSU FVH er ifm. opstart på GF2 blevet bedt om at udfylde en online trivselsmåling to gange, som er fulgt op af en samtale med deres kontaktlærer. De ser det som et relevant værktøj, fordi det er en meget mangfoldig elevgruppe i klasserne – både mht. alder og erhvervs erfaring, sprogbarrierer, handicap, diagnoser, mv. De bemærker dog også, at værktøjet kun har værdi, så længe det følges op med konkrete handlinger på problemer enten i klassen eller hos enkelte elever. Det er dog også elevernes vurdering, at skolen har været god til dette.

Eleverne har dog også forskellige konkrete input til forbedringer af værktøj og proces, herunder:

- At tydeliggøre formålet med værktøjet (hvorfor er det en god ide?). Nogle elever har ikke gået i skole i mange år og har svært ved at genkende det store fokus på trivsel fra deres egen skoletid.
- At vente et par uger med at lave den første trivselsmåling. De fik den første måling allerede et par dage efter opstart på GF2, hvor de knapt havde nået at danne sig et indtryk af klassen og undervisningen.
- At specificere nogle spørgsmål. Det drejer sig bl.a. om, at der spørges bredt ind til undervisningen og lærerne, men her kan vurderingen variere afhængig af hvilket fag og hvilken lærer man taler om.
- At skærpe fokus på, at det for nogle elever kan være en udfordring at læse og udfylde skemaet pga. sprogbarrierer.

Eleverne på SOSU STV har på GF2 været gennem et forløb, der skulle styrke deres kompetencer til at indgå i gruppearbejde gennem forskellige øvelser og gruppekonstellationer på tværs af fag (både selvvalgte og lærerbestemte grupper). Eleverne er fra forløbets opstart blevet orienteret om, at skolen havde fokus på gruppearbejde, men de har svært ved at se, hvorfor der er behov for dette fokus.

Flere af de interviewede elever er relativt skeptiske overfor gruppearbejde – og foretrækker at arbejde alene, hvis det er muligt. De kan have svært ved at koncentrere sig i grupper, hvor der er larm og støj. De føler, at de får mere ud af undervisningen, når de kan sidde fordybet med materialet på egen hånd. De føler ikke nødvendigvis, at de får noget fagligt ud af gruppearbejdet.

Eleverne giver udtryk for, at de har svært ved at se formålet med gruppearbejdet – hvorfor er det vigtigt, og hvem skal det gavne?

De bemærker således, at hvis gruppearbejdet handler om at få undervisningen til at glide nemmere (når der er mange elever og få lærerressourcer), ser de andre muligheder end gruppearbejde. Fx at man løser opgaverne individuelt, og bagefter giver hinanden feedback på opgaveløsningen. Hvis gruppearbejdet handler om at styrke elevernes kompetencer til at samarbejde generelt, er eleverne lidt undrende. Dels fordi man i et job som deres ofte arbejder selvstændigt – fx når du kører ud til borgere i hjemmeplejen. Dels fordi de går op til eksamen alene, så hvorfor løse opgaverne (fx cases) i grupper.

De anerkender dog også, at skolens undervisere har forsøgt at være opmærksomme på og tage hånd om de udfordringer, som gruppearbejdet fører med sig. Herunder spørge ind til, hvordan grupperne fungerer, rokere rundt på grupper og hjælpe eleverne ind i nye gruppekonstellationer.

Det vurderes, at projektet evt. kan have gavn af et tættere samspil med FoCUS om projektkิจกรรมer knyttet til gruppearbejde, herunder hvorfor og hvordan man bruger aktiviteterne. FoCUS har tidligere i projektet haft lign. drøftelser med nogle af partnerskolerne på basis af observerviews gennemført i efteråret, og man kan med fordel følge op på den dialog.

4.4 Outcome & effekt

De fleste elever vurderer, at aktiviteterne har været relevante og klædt dem bedre på til at gennemføre uddannelsen, men effekterne er størst på styrket fællesskab/trivsel og lidt mindre på styrket faglighed.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt eleverne viser, at aktiviteterne generelt opfattes som relevante og har klædt dem bedre på til både næste forløb i uddannelsen samt til at gennemføre hele uddannelsen, jf. tabel 8 neden for.

Tabel 9: Indsatsens bidrag til at skabe styrkede forudsætninger for de ønskede resultater

	Meget høj grad	Høj grad	Nogen grad	Lav grad	Slet ikke	Ved ikke	Ikke relevant
Oplever du, at aktiviteten har været relevant for dig?	13.64%	36.36%	37.5%	6.82%	1.14%	4.55%	0%
Har aktiviteten gjort dig bedre forberedt på næste forløb i din uddannelse?	4.60%	33.33%	29.89%	10.34%	5.75%	5.75%	10.34%
Har aktiviteten klædt dig bedre på til at gennemføre din uddannelse?	5.75%	32.18%	39.08%	6.90%	6.90%	5.75%	3.45%

Note: (n=88)

Halvdelen af eleverne vurderer således, at aktiviteterne i meget høj eller høj grad har været relevante for dem at deltage i. Lidt mere end hver tredje vurderer, at de i meget høj eller høj grad er blevet bedre forberedt på næste forløb i deres uddannelse og er bedre klædt på til at gennemføre uddannelsen.

En del elever (mellem 29-39%) placerer sig i "midtergruppen" og kan i nogen grad se relevansen og værdien af aktiviteterne, mens relativt få (ca. hver tiende) tilkendegiver, at aktiviteterne i lav grad eller slet ikke har været relevante og klædt dem bedre på til at gennemføre deres uddannelse.

Interviewene med elever peger i lidt forskellige retninger, alt efter hvilken aktivitet de har deltaget i. Elever, der har deltaget i afprøvninger af trivselsmålinger, giver i høj grad udtryk for, at værktøjet har medvirket til at styrke både lærernes og elevernes forståelse for hinandens forskelligheder, og hvor hinandens styrker/ressourcer og udfordringer ligger. Herunder et bedre afsæt for at tale åbent om hinandens forskelligheder, og hvordan der kan tages hensyn til dem i undervisningen.

Elever, der har deltaget i aktiviteter knyttet til gruppearbejde, giver en mere blandet tilbagemelding. De fleste giver udtryk for, at de har fået begrænset udbytte af gruppearbejdet. Et par elever med dansk som andetsprog giver dog udtryk for, at gruppearbejdet kan være en hjælp ift. at blive bedre til det danske sprog og få en bedre forståelse af det faglige stof. Enkelte bemærker også, at gruppearbejdet giver en bedre indsigt i hinandens trivsel, måde at arbejde på, kulturelle forskelle.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt eleverne viser, at aktiviteterne især er med til at styrke fællesskabet og trivsel blandt eleverne, mens de i lidt mindre grad styrker elevernes faglighed, jf. tabel 9 neden for.

Tabel 10: Indsatsens bidrag til at skabe forandringer og forbedringer hos deltagerne

	Meget høj grad	Høj grad	Nogen grad	Lav grad	Slet ikke	Ved ikke	Ikke relevant
Har aktiviteten styrket fællesskabet mellem eleverne på skolen?	17.05%	30.68%	34.09%	5.68%	2.27%	7.95%	2.27%
Har aktiviteten øget din trivsel på uddannelsen?	11.36%	36.36%	28.41%	10.23%	4.55%	6.82%	2.27%
Har aktiviteten gjort dig fagligt stærkere?	6.82%	29.55%	40.91%	11.36%	3.41%	4.55%	3.41%

Note: (n=88)

Knap halvdelen af eleverne vurderer således, at aktiviteterne i meget høj eller høj grad har styrket fællesskabet mellem eleverne på skolen og øget deres trivsel på uddannelsen. Ca. 35 % vurderer, at aktiviteterne i meget høj eller høj grad har gjort dem fagligt stærkere. Også her placerer en relativt stor del af eleverne (mellem 30-40%) sig i midten, hvor de i nogen grad vurderer, at projektets aktiviteter bidrager til øget fællesskab, trivsel og faglighed, mens relativt få har svaret i lav grad eller slet ikke på spørgsmålene.

Interviewene viser, at især elever der har deltaget i afprøvninger af trivselsmålinger, oplever, at aktiviteterne giver anledning til konkrete forandringer og forbedringer. Dette skyldes ikke mindst, at underviserne har været gode til at handle på de resultater, der kom ud af trivselsmålingen. Konkrete eksempler er omrokeringer på pladser i klasserummet, der bl.a. tilgodeser elever med hørehandicap, samt ændringer i gruppekonstellationer til gruppearbejde. Alt i alt er deres oplevelse, at værktøjet har styrket deres følelse af at blive set og hørt på uddannelsen, og at de generelt føler sig velkommen. De stiller sig dog mere tvivlende overfor, om værktøjet i sig selv kan fastholde elever, der er på vippen til at droppe ud – i de tilfælde er der nok behov for yderligere tiltag.

I forlængelse af ovenstående resultater er det også relevant at fremhæve, at mange elever i høj grad mener, at skolen bør fortsætte med lign. aktiviteter i fremtiden. På en skala fra 1-10 – hvor 1 betyder "slet ikke," og 10 betyder "helt sikkert" – svarer knap 62% af eleverne enten 8, 9 eller 10 på spørgsmålet om, hvorvidt de synes, at skolen skal fortsætte med lign. aktiviteter i fremtiden. Elevernes besvarelser fremgår af tabellen neden for.

Tabel 10: Synes du, at skolen skal fortsætte med lign. aktiviteter i fremtiden?

0 Slet ikke	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 Helt sik- kert
0%	0%	3,49%	2,33%	3,49%	6,98%	6,98%	15,12%	23,26%	9,30%	29,07%

4.5 Forankring

Gennem projektet afprøver underviserne ny viden og værktøjer, der styrker det sociale og faglige miljø på uddannelserne, men hvis de gode resultater skal leve videre efter projektafslutning, er der behov for flere ressourcer og bred opbakning på skolerne.

Vi vurderer, at projektet i høj grad klæder underviserne på med nyttig faglig viden, som afprøves umiddelbart efter i undervisningen – og har en positiv effekt på elevernes sociale og faglige trivsel (jf. ovenfor). Samtidig gøres der i projektet også en indsats for at udbrede viden og værktøjer – både på tværs af lærerstaben på de enkelte skoler og på tværs af skolerne. Det sker bl.a. ifm. kompetenceudviklingsdage og afprøvninger, hvor undervisere udenfor projektet involveres i arbejdet.

Flere undervisere bemærker dog, at det kan blive en udfordring at videreføre de gode takter fra projektet, når projektmidlerne hører op – og man har oplevet det før med andre projekter. Det gælder særligt de aktiviteter, som relaterer sig til co-teaching. Det er der flere grunde til.

Først og fremmest er co-teaching i sagens natur mere ressourcekrævende, idet man har to lærere koblet på undervisningen, hvor der typisk blot er en enkelt underviser. Derudover vil øget brug af co-teaching stille større krav til skolernes planlægning, hvis det skal være muligt at sammensætte relevante co-teacher teams til de enkelte klasser. Endelig vil der være stort behov for at dele erfaringer og positive historier fra projektet, så hele lærerstaben får lyst til at begynde at arbejde på nye måder. En af underviserne siger således:

"Ift. forankring er det vigtigt, at co-teaching i fremtiden bliver prioriteret, og at der er afsat ressourcer til det, så kan man blive ved med at reproducere de gode takter, og det ikke kun er via projektmidler, for så kommer det ikke ude og leve."

"Forankring er et stort spørgsmål hos os alle. Det er meget kendt, at de her projekter fader lidt ud. Vi kunne godt tænke os, at det fortsatte, men det kræver, at ledelsen prioriterer det og har overblik over undervisningen. Man kan ikke bare sætte underviserne sammen tilfældigt."

Lærerne bemærker endvidere, at man bør imødegå udfordringerne og understøtte forankring både oppe- og nedefra på de enkelte skoler. Dels er det vigtigt, skoleledelserne tager ejerskab til de nye værktøjer/metoder, der er kommet ud af projektet, herunder 1) prioriterer de økonomiske midler i skolens budgetter til det fortsatte arbejde og 2) tør stå i spidsen for en kulturændring i måden man underviser på skolen. Det indebærer også, at de tør skubbe lidt til de undervisere, som kan være mere tilbageholdende med at arbejde på nye

måder, som de ikke er vant til. Dels er det vigtigt, at man i skolernes arbejdsgrupper er opmærksom på at involvere en bred kreds af lærere i afprøvningsne og giver dem en god oplevelse, så de selv får lyst til at arbejde med nye metoder og værktøjer.

Dette vurderes som et vigtigt opmærksomhedspunkt, hvis projektet skal bevare momentum – også når projektmidlerne er opbrugt – og have effekt på længere sigt.

4.6 Monitorering og opfølgning

Evaluering og opfølgning er tænkt ind i projektet via samarbejdet med FoCUS om forandringsteoretisk dokumentation, men der kan være behov for at styrke underviserens brug af lokale forandringsteorier til evaluering af afprøvningsne.

Det vurderes, at løbende monitorering og evaluering indgår som en del af projektet, ikke mindst via samarbejdet med FoCUS om forandringsteoretisk dokumentation. Her er ambitionen, at underviserne aktivt bruger de opstillede forandringsteorier til løbende evaluering og tilpasning af nye tiltag. Samtidig er det planen, at FoCUS ifm. andet nedslag skal gennemføre observans ifm. udvalgte afprøvningsne og efterfølgende at facilitere en evalueringssproces med afsæt i forandringsteoriene.

Interviewene viser dog også, at der er nogen forskel på, hvordan skolerne bruger forandringsteoriene, når de skal evaluere konkrete afprøvningsne blandt eleverne. På en af skolerne fortæller underviserne således, at de benytter en fast skabelon til at evaluere og samle op afprøvningsne, som tager afsæt i antagelserne i den lokale forandringsteori. Her belyser man bl.a. afprøvningsnens formål, hvilke metoder de har benyttet, og hvordan eleverne har responderet på aktiviteten. I nogle tilfælde har evalueringerne givet anledning til forandringsne. På en anden skole er underviserne blevet introduceret til forandringsteorien ifm. udvikling og afprøvningsne af metoder og værktøjer, men man har ikke bedt underviserne evaluere afprøvningsne med afsæt i forandringsteorien.

Trods forskellene fortæller alle undervisere dog også, at forandringsteorien jævnligt er oppe og vende på workshops og møder i skolernes arbejdsgruppe, hvor man drøfter, om antagelserne i forandringsteorien ser ud til at holde stik. Derudover har flere undervisere en forventning om, at evaluering af afprøvningsne med afsæt i forandringsteorien vil ske ifm. FoCUS' andet nedslag på skolerne.

FoCUS peger på, at de lokale projektledere har en stor opgave med at sikre opmærksomhed på forandringsteoriene, herunder at hjælpe underviserne til at forstå forandringsteoriene, og hvordan de kan bruges til at evaluere afprøvningsne. Det kræver, at projektlederne løbende sætter forandringsteoriene på dagsordenen på arbejdsgruppemøder, og "tvinger" underviserne til at genbesøge og benytte dem. FoCUS siger således, at:

"Projektlederne har en stor opgave som medoversættere (af forandringsteoriene). Der skal skabes et rum, hvor underviserne mødes og reflekterer over teoriene. Forandringsteoriene skal ikke bare hænge som en plakat hos projektlederne – de skal være med ude hos dem, der er ude og afprøve tiltag. Det handler om at se dem som en metode, hvor teoriene konstant genbesøges, evalueres og justeres."

5 anbefalinger og læring

Her præsenterer vi de vigtigste anbefalinger og læringspunkter, som evaluator vil pege på med baggrund i evalueringen. Punkterne er ikke i prioriteret rækkefølge. For hver anbefaling eller læringspunkt er der angivet en primær målgruppe. Nedenstående tabel giver et overblik over, hvilke målgrupper, anbefalingerne og læringspunkterne relaterer sig til

Anbefaling/læringspunkt nr.	1	2	3	4
Projektholder	X	X	X	X
Øvrige operatører		X		
Udvalg og rammesættere				X

 # 1: Styrket fokus og dialog med skoleledelserne om forankring af nye metoder og værktøjer efter projektafslutning. Underviserne oplever, at projektet klæder dem på med ny og relevant viden, som kan bruges til at udvikle og afprøve nye metoder og værktøjer, der tilsammen styrker elevernes sociale og faglige trivsel. Men en del lærere udtrykker også bekymring for, om de gode takter fra projektet kan videreføres, når projektmidlerne ophører. Det vil bl.a. kræve flere ressourcer til undervisning og bedre planlægning på skolerne, hvis man fx skal fortsætte med de tiltag, der har vist sig mest succesfulde. Vi anbefaler derfor, at projektledelsen og de lokale projektledere allerede nu indleder en dialog med hver enkelt skoleledelse, som skal understøtte ledelsesmæssig opbakning og drøftelse muligheder for at sikre langsigtet forankring af de gode resultater.

 # 2: Bedre sammenhæng og synergi mellem forandringsteoretisk dokumentation og projektets øvrige aktiviteter. Generelt er undervisere og mange elever positive i deres tilbagemeldinger på kompetenceudvikling og afprøvninger, og især underviserne oplever, at aktiviteterne ramer ned i et stort behov. Dog viser interviewene også, at flere undervisere oplever arbejdet med forandringsteoretisk dokumentation som lidt afkoblet fra de øvrige aktiviteter. De er usikre på formålet med de lokale workshops i begyndelsen af projektet, og de lokale forandringsteorier benyttes forskelligt til at evaluere konkrete afprøvninger i undervisningen. Vi anbefaler derfor, at projektledelsen og de lokale projektledere går i dialog med FoCUS om, hvordan man i andet nedslag kan 1) sikre større forståelse for formålet med forandringsteoretisk dokumentation og 2) understøtte underviserne i selv at bruge forandringsteoriene aktivt til at evaluere nye tiltag.

 # 3: Fokus på at understøtte skolerne i at prioritere og finde ressourcer til at afvikle projektets aktiviteter. Der er generelt et tæt samarbejde og dialog mellem projektledelsen på SOSU STV og de øvrige projektledere på partnerskolerne. Men nogle skoler kan have svært ved at finde sammenhængende tid og tilstrækkelige ressourcer til projektet, selvom det rummer midler til frikøb af lærere. Det kan for nogle undervisere betyde, at deltagelse i projektet bliver en ekstraopgave, der ikke er taget hensyn til i deres skema, eller at de arbejder meget sporadisk på projektet. Vi anbefaler derfor, at projektledelsen har ekstra fokus på, hvordan man kan understøtte de lokale projektledere ift. at sikre skoleledelsens opbakning til projektet, skabe plads i undervisernes skemaer og generelt motivere undervisere udenfor arbejdsgruppen til at interessere sig for projektet.

 # 4: Overvej muligheden for at evaluere elevernes gennemførselsgrad. Det er ikke muligt inden for midtvejsevalueringens ressourcemæssige rammer at undersøge, om de elever, der har været involveret i projektets aktiviteter, i højere grad gennemfører deres uddannelse sammenlignet med de øvrige elever. Vi anbefaler derfor, at projektledelsen hos SOSU STV og Erhvervsstyrelsen i fællesskab drøfter mulighederne for at undersøge, om der er forskel på frafaldet blandt elever, der hhv. har medvirket og ikke har medvirket i projektet. For de to grupper kan man både se på, hvor mange der er faldet fra 1) ved afslutning af det forløb, de er gået i gang med, og hvor de har deltaget i en eller flere af projektets aktiviteter og 2) hvor mange der gennemfører hele uddannelsen. Vha. disse opgørelser kan man danne sig et billede af, i hvor høj grad projektet samlet set har gjort en forskel for elevernes gennemførelse af uddannelsen.

